

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۴» - علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است منطق نام دارد، منطق علمی کاربردی است که تبخّر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد. تحلیل گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: تاکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهنی که بی‌شمارند باشیم.
- گزینه‌های «۲» و «۳»: صورت سؤال به علم منطق مربوط می‌شود نه دانش فلسفه
(لطفی) (منطق دهم - درس اول - منطق ترازوی اندیشه)
- ۲- گزینه «۴» - منطق را به شاقول بنایی تشبیه کرده‌اند که به کارگیری آن باعث پدید آمدن بنای فکری مستحکمی می‌شود. تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: تشبیه ابن‌سینا از منطق است نه عموم منطق دانان
- گزینه‌های «۳» و «۲»: قسمت دوم گزینه پاسخ سؤال نیست زیرا تشبیه منطق به شاقول بنایی از جهت عملی و کاربردی بودن منطق است نه از جهت نظری و آموختنی و دانستنی بودن منطق
(لطفی) (منطق دهم - درس اول - منطق ترازوی اندیشه)
- ۳- گزینه «۳» - دانستن منطق تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود بلکه هر یک از ما در سراسر زندگی خود به آن نیازمندیم زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم. تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: مطابق با عبارات کتاب درسی و مفاهیم به کار رفته در حیطه کاربرد منطق طراحی شده‌اند.
(لطفی) (منطق دهم - درس اول - منطق ترازوی اندیشه)
- ۴- گزینه «۴» - علم منطق به دو بخش اصلی تقسیم شده است:
- ۵- الف) تعریف: که به تصورات یا مفاهیم مربوط می‌شود و پاسخ به چستی‌ها است و در آن تصورات مجهول به وسیله تصورات معلوم روشن می‌شوند.
ب) استدلال: که به تصدیقات یا قضایا مربوط شده و پاسخ به چرایی‌ها است و در آن تصدیقات یا قضایای مجهول به وسیله تصدیقات یا قضایای معلوم اثبات می‌شوند.
تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: ترتیب صورت سؤال در هر سه بخش پاسخ رعایت نشده است.
گزینه «۲»: ترتیب صورت سؤال در قسمت اول گزینه رعایت نشده است.
گزینه «۳»: ترتیب صورت سؤال در قسمت‌های دوم و سوم گزینه رعایت نشده است. (لطفی) (منطق دهم - درس اول - منطق ترازوی اندیشه)
- ۶- گزینه «۲» - مبحث الفاظ در منطق یک بحث مدخلی و مقدماتی است نه اصلی و کلی زیرا توجه منطقی‌ی به الفاظ از آن جهت است که خطای در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند باعث خطای در تفکر و اندیشه شود. تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: توضیحات و تعبیرهای کتاب درسی در مورد اهمیت بحث الفاظ در منطق می‌باشد.
(لطفی) (منطق دهم - درس دوم - لفظ و معنا)
- ۷- گزینه «۳» - لفظ سیر دو معنای مختلف دارد که هرگاه دو معنای مختلف باعث اشتباه افتادن شنونده شوند مغالطه اشتراک لفظ است. تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: مغالطه عدد تکرار حد وسط: کم و زیاد شدن لفظ حد وسط
گزینه «۲»: مغالطه نگارشی کلمات، با کم یا زیاد کردن و برگردن بعد از کلمه عفو، می‌توان فریبکاری کرد.
گزینه «۴»: مغالطه نگارشی کلمات، با کم یا زیاد کردن و برگردن پس از آگاهی بخشی معنای عبارت تغییر می‌کند و می‌تواند باعث مغالطه شود.
(لطفی) (منطق دهم - درس دوم - لفظ و معنا)
- ۸- گزینه «۱» - اقسام دلالت:
- ۱) دلالت لفظ بر تمام معنای خود ← مطابقه
۲) دلالت لفظ بر بخشی از معنای خود ← تضمّن
۳) دلالت لفظ بر لازمه معنای خود ← التزام
- به کار بردن معنای مطابقی و تضمّنی و التزامی کلمات به جای یکدیگر به خطایی منتهی می‌شود که آن را مغالطه توسل به معنای ظاهری می‌نامند. تحلیل گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۲»: قسمت سوم گزینه یعنی مثال برای مغالطه توسل به معنای ظاهری نادرست است.

گزینه‌های «۴» و «۳»: ترتیب نوع دلالت مورد سؤال در صورت سؤال رعایت نشده و سؤال به مغالطه توسل به معنای ظاهری مربوط می‌شود نه شیوه نگارشی کلمات (لطفی) (منطق دهم - درس دوم - لفظ و معنا)

۹- گزینه «۴» - ترتیب نوع مغالطات صورت سؤال در گزینه «۴» ترتیب درست است. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: او کارگر است ← مغالطه بار ارزشی کلمات، کارگر در جامعه کمونستی کلمه‌ای مثبت و در جامعه سرمایه‌ای، کلمه‌ای با بار ارزشی منفی است.

گزینه «۲»: طول عمر مهم نیست بلکه ارز عمر است که مهم است ← ارز: پول خارجی، عرض به معنای پهنا نگارش اشتباه عرض: مغالطه نگارشی کلمات

گزینه «۳»: من از راهنمایی شما پشیمان‌ام ← ابهام در عبارت: اینکه شما را راهنمایی کرده‌ام (فاعلی) یا اینکه از راهنمایی شما بهره برده‌ام (مفعولی) (لطفی) (منطق دهم - درس دوم - لفظ و معنا)

۱۰- گزینه «۲» - مراحل ورود به تفکر فلسفی:

برخورد با مساله ← حیرت ← طرح سؤال‌های اساسی ← تفکر در اندوخته‌ها ← دریافت فلسفی تحلیل گزینه‌های نادرست: گزینه «۱»: ترتیب صورت سؤال در گزینه رعایت نشده است.

گزینه‌های «۴» و «۳»: طرح سؤال‌های اساسی پیرامون مساله یا مطلوب سومین مرحله تفکر فلسفی است.

(لطفی) (فلسفه یازدهم - درس اول - چیستی فلسفه)

۱۱- گزینه «۲» - ملاصدرا یا صدرالمتألهین شیرازی، فیلسوف ایرانی مسلمان شیعی قرن دهم و یازدهم هجری است که مردم را در برخورد با علم و دانش به دو دسته واقف و سائر تقسیم نموده است. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: قسمت دوم گزینه بیان درستی ندارد زیرا سائر در تلاش است یا می‌کوشد که از تنگنای ظواهر و محسوسات عبور کند و به جهان وسیع معقولات راه یابد نه این که قطعاً از ظواهر و محسوسات عبور کرده باشد.

گزینه‌های «۴» و «۳»: تقسیم‌بندی مردم به واقف و سائر از ملاصدرا است نه علامه طباطبایی (لطفی) (فلسفه یازدهم - درس اول - چیستی فلسفه)

۱۲- گزینه «۱» - تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤال‌ات و مسایل فلسفی موجب ظهور دانشی به نام فلسفه گشته است. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های «۴»، «۳» و «۲»: تعابیر و مفاهیم به کار رفته در کتاب درسی پیرامون شکل‌گیری فلسفه است.

(لطفی) (فلسفه یازدهم - درس اول - چیستی فلسفه)

۱۳- گزینه «۱» - فلسفه در هر موضوعی به دنبال پرسش‌های خاصی است یعنی نهایی‌ترین پرسش‌ها درباره چیستی و جرابی امور.

روش فلسفه در همه فلسفه‌ها: روش عقلی و استدلالی است و روش حسی تجربی در فلسفه کاربرد ندارد.

مسایل فلسفی از جهت روش یعنی عقل و استدلالی بودن مانند مسایل ریاضی است یعنی استفاده از میکروسکوپ و آزمایشگاه و تجربه و حواس به حل آن‌ها کمکی نمی‌کند و فقط با عملیات فکری باید به حل آن‌ها پرداخت. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: قسمت سوم گزینه یعنی موضوع نادرست است.

گزینه‌های «۴» و «۳»: توجه به بنیادی‌ترین مسایل وحدت بخش فلسفه‌های مختلف و متفاوت است - روش حسی و تجربی در هیچ فلسفه‌ای کاربرد ندارد. (لطفی) (فلسفه یازدهم - درس اول - چیستی فلسفه)

۱۴- گزینه «۲» - دانش فلسفه دارای یک بخش اصلی و تعدادی بخش فرعی است، بخش اصلی که به منزله ریشه و پایه فلسفه است فلسفه اولی یا ما بعدالطبیعه نام دارد و بخش فرعی که به منزله شاخه‌ها و فروع فلسفه‌اند با نام‌هایی هم‌چون فلسفه‌های مضاف یا فلسفه‌های علوم، فلسفه

اخلاق، فلسفه انسان‌شناسی، معرفت‌شناسی و ... شناخته می‌شوند. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: اصل و فرعی نادرست است.

گزینه‌های «۴» و «۳»: شاخه‌ها و فروع فلسفه نادرست است، فلسفه اولی یا ما بعدالطبیعه بخش ریشه‌ای و اصلی فلسفه است.

(لطفی) (فلسفه یازدهم - درس دوم - ریشه و شاخه‌های فلسفه)

۱۵- گزینه «۴» - ما بعدالطبیعه ترجمه عربی کلمه متافیزیک و همان هستی‌شناسی است یعنی علم به وجود و احوال آن است و یک دانش به‌شمار می‌رود که از مسایل و مجهولات جهان بحث می‌کند و ماوراءالطبیعه مرتبه‌ای از هستی است و بودن یا نبودن آن جزو مجهولات ما بعدالطبیعه است. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: ماوراءالطبیعه مرتبه‌ای از هستی است که ظرف وجودی فرشتگان و ارواح است.

گزینه «۲»: ماوراءالطبیعه ترجمه عربی کلمه ترانس فیزیک است.

گزینه «۳»: مباحث ما بعدالطبیعه هستی‌شناسی است نه صرفاً وجودهای غیرمادی و فوق طبیعی.

(لطفی) (فلسفه یازدهم - درس دوم - ریشه و شاخه‌های فلسفه)

۱۶- گزینه «۳» - هدف حقیقی انسان رسیدن به عالم مُثُل و خیر مطلق است نه ماندن در عالم طبیعت که عالم سایه‌ها است. تحلیل گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: دیدگاه‌های هستی‌شناسی هر فیلسوفی بر دیدگاه‌های انسان‌شناسی و اخلاقی و معرفت‌شناسی او تأثیر می‌گذارد.

- گزینه «۲»: از نظر افلاطون نسبت عالم طبیعت به عالم مُثُل نسبت سایه به صاحب سایه است یعنی عالم طبیعت سایه عالم مُثُل است.
- گزینه «۴»: افلاطون معتقد است عالم واقعی و حقیقی عالم مُثُل است که موجودات اصلی و حقیقی در آن قرار گرفته‌اند و پدیده‌های طبیعی سایه و بَدَل آن‌ها محسوب می‌شوند. (لطفی) (فلسفه یازدهم - درس دوم - ریشه و شاخه‌های فلسفه)
- ۱۷- گزینه «۳» - یکی از مباحث اولیه فلسفه، تعیین نسبت دو مفهوم هستی و چیستی (وجود و ماهیت است) زیرا این دو مفهوم از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌ها هستند و معمولاً در کنار هم به کار می‌روند. بررسی گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱» و «۴»: مفاهیم وحدت و کثرت مفاهیمی فلسفی هستند که بیشتر در مباحث فلسفه اولی کاربرد دارند و این مفاهیم همچون دیگر مفاهیم فلسفی تعریف پذیر به تعریف شرح اسمی (شرح لفظ) و تعریف ناپذیر به تعریف حقیقی (حدی و رسمی) هستند.
- گزینه «۲»: قسمت سوم نادرست است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس اول - هستی و چیستی)
- ۱۸- گزینه «۴» - انسان در هر چیزی (واقعیت خارجی) که مشاهده می‌کند دو جنبه (دو مفهوم ذهنی) درک می‌کند. موجود بودن (هستی شی) و چیستی داشتن (ماهیت شی).
- هر شی و واقعیت خارجی در خارج از ذهن انسان یک چیز است و دو چیز نیست بنابراین وجود و ماهیت مفاهیمی هستند که ذهن انسان در برخورد با اشیاء خارجی می‌سازد و با وجود از هستی شی و با ماهیت از چیستی آن پرسش می‌کند.
- بررسی گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: انسان با اضافه کردن کلمه این به شی (این چیست) از ماهیت وجودی جزئی و خاص پرسش می‌کند.
- گزینه «۲»: موجود بودن و هستی داشتن یکی هستند و به جنبه وجودی شی مربوط می‌شود.
- گزینه «۳»: وجود وجه مشترک موجودات و ماهیت وجه اختصاصی آن‌ها است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس اول - هستی و چیستی - قدم دوم)
- ۱۹- گزینه «۲» - بررسی گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: ترتیب صورت سوال در گزینه رعایت نشده است.
- گزینه «۳» و «۴»: الکندی را نخستین فیلسوف مسلمان از جنبه تاریخی دانسته‌اند ولی فلسفه اسلامی به صورت نظام یافته و سازمان دیده از فارابی و ابن‌سینا (فلاسفه مشایی) آغاز می‌شود و مباحث آن تدوین و تنظیم می‌گردد.
- (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس اول - هستی و چیستی - قدم سوم)
- ۲۰- گزینه «۲» - هرگاه موضوع و محمول مفهوماً یکی باشند و در حمل نوعی اختلاف اعتباری مانند اختلاف در اجمال و تفصیل یا ابهام و تفصیل یا حمل یک شی برخورد شی باشد حمل را حمل اولی ذاتی می‌گویند مانند انسان حیوان است - انسان انسان است و ...
- هرگاه موضوع و محمول مفهوماً مختلف باشند و از جهت وجود، متحد باشند حمل را شایع صناعی گویند مانند فرهاد انسان است - پنبه سفید است - قند شیرین است و ... بررسی گزینه‌های نادرست:
- گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: مثال‌هایی برای حمل اولی ذاتی هستند زیرا در این مثال‌ها موضوع و محمول اتحاد مفهومی دارند یعنی مفهوم آن‌ها یکی است و تفاوت آن‌ها فقط در مواردی از قبیل ابهام، تفصیلی و ... است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس اول - هستی و چیستی - قدم سوم)
- ۲۱- گزینه «۴» - مجموع زوایای مثلث سه قائمه است - عقل این رابطه را نمی‌پذیرد ← امتناعی
- مجموع زوایای مثلث دو قائمه است ← عقل این رابطه را می‌پذیرد و نقیض آن را نمی‌پذیرد ← ضروری
- مثلث شکل متساوی‌الاضلاع است ← از نظر عقل ممکن است متساوی‌الاضلاع باشد یا متساوی‌الساقین یا قائم‌الزاویه ← امکانی
- بررسی گزینه‌های نادرست:
- گزینه «۱»: رابطه محمول با موضوع در قضیه: مجموع زوایای مثلث دو قائمه است رابطه ضروری است.
- گزینه‌های «۲» و «۳»: رابطه محمول و موضوع در قضیه: انسان دارای روح است و انسان شاعر است، امکانی است.
- (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس دوم - جهان ممکنات - مفاهیم سه گانه)